

A^o
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG

ENGEDELMÉVEL.

—————

Nro 15.

Költ Bétsben, Kis Alfz. Havának (Augustusnak)
 21-dik napján, 1798-dik Ezstendőben.

Bonaparte sorsáról

a' mely Újságot közlöttünk utolsó árkusunk-
 ban; a' hozzánk utasított Livornói nyomta-
 tott Tudósítás szerént, ugyan azt számtalan
 sok Levelek meg-írták ide Olasz Országból,
 úgy, hogy egész Béts nagy nyughatatlanság-
 gal várta, 's várja még ma is azon újságnak
 hitelesebb (officiális) Tudósítás által való
 meg-erössíttetését. De még ez ideig sem-
 mi officiális Tudósítás nem érkezett ide:

Q

Mi, minekelőtte ezenn nagy történetet a' múlt Újság - árkusunkba bé-tettük volna: akartunk elébb a' dolog' valóságáról bizonyosok lenni, 's gondos utánna való járásunk után meg-tudtuk, hogy az itt múltó Anglus Követ is bizonyossann Levelet vett, ugyan ezenn történetről a' Livornói Anglus Konzultól.

Német Birodalmi Tudósítás.

A' Rastadti Német Deputátziónak a' Fr. Követséghez készített leg-újabb Írásában, két rövid de fontos oka van annak adva: miért nem engedhette, 's nem is akarta által engedni a' Német Deputátzió, a' F. Ausztriai Háznak Frickthal nevű Birtokát a' Frantzia Respublikának, úgy mint 1.) Mert Frickthalt, Helvétziának egy darab része, egészszenn el választja Fr. Országától; már pedig csak az olyan Rajnabalmeljei Német Birtokokat engedte által a' N. Deputátzió, a' Fr. Respublikának, mellyek egyáltaljábann határosok a' Fr. földdel. 2.) Mert Frikthalt el nem foglalta a' Fr. Sereg soha: már pedig a' Fr. Követség, maga úgy nyilatkoztatta ki magát, 20 dik Decemberi Írásában, hogy a' Fr. Respublika az által, ha a' Rajna lefész néki határa, semmit nem nyer ollyat, a' mi már valóságosann birtokabann nem volna.

Olasz - Országi Tudósítások.

A' Ts. K. zászlós hajók, egészsz bátor-ságban lesznek ezentúl, a' Tunisi, Tri-polisi, és Algíri Rabló-hajóktól: sőt vala-mennyi Velentzei hajókat el szedtek is a' nevezett hajók azóta, mióta a' F. Ausztriai Ház' birtokába jött Velentze, mind vísz za adódnak most azok, a' Török Udvar ba-rátságos maga közben-vetésére, ha t. i. magános Személyeknek el nem adttak, ha pedig el adattak, úgy mind magoknak a' hajóknak, mind a' rajtok volt portés-káknak arra meg-fordítódik a' Velentzei Kereskedőknek.

A' Velentzei Újságnak bőv előadása fzerént, a' Római Republikának azon a' szélén, mely, Nápoly Országgal határos, és a' merre közönségessenn Rómából Ná-poly Varossába szoktak járni; nevezetes-sen Alatri, Veroli, Frosinone, Ferentino 's a' t. Helységekben fel-zendültek a' La-kosok, a' Frantziák, és a' Lengyel (kik a' Frantziáknál szolgálnak) Katonák ellen.

Pápa Ő Szentségétől el vált az Uno-kája Hertzeg Braschi, 's Velentzénh által Német Ország felé vette útját.

A' Ligúriai Előljárók, annyira örül-tek eleinten a' Frantzia módi Szabadság-nak, hogy még a' nállok fogságban tartá-sott Algíri Török Rabokat is ki-fabadí-

tották a' rabságból, 's vizfsza - küldötték egy a' végre különösen ki - nevezett Deputátzió által Algírba. A' Dey köszönetet mondott a' Ligúriai Elöljáróknak ezen tselekederjekért: de az ő nála fogva lévő Genuaiakat vizfsza nem adta: sőt mostanság a' Genuai Kikötőhely előtt egy Ligúriai hajót rablottak el Algírnak tengeri Haramiai.

A' Raguzai Respublika, a' mely, Török őlalom alatt vagyon, minden három esztendőben, harminzhat ezer tallérral szokott kedveskedni a' Portának. Az idénn fordúlván éppen elöl a' kedveskedő esztendő, bé - ajánlotta az említett summát, Júl. 8 dikánn a' Nagy Úrnak egy Raguzai Deputátzió, melynek Tagjai, kü önösen szép bundákat kaptak ez úttal ajándékban a' Török Császártól.

Nagy Britanniai Tudósítások:

A' Breszti Frantzia Kikötőhely élöl, vizfsza - tért Bridport Admirális öt lineai hajókkal, Angliának Torbayi partjaihoz: de csak azért, hogy friss eleséget vegyen magához, mely meg - lévén ismét vizfsza indul a' nevezett Kikötőhely' eleibe, a' hol hagyta azonközben is a' kormányozása alatt lévő Hajósseregnek leg - nagyobb részét.

Frantzia Ofztálv - Generális Baraguey d' Hilliers, ki a' Sensible nevű Fregáton,

Pantellária Szigeténél esett Ánglus fogságba, már Angliabann vagyon. Talán visszadódik tserébe Coote Ánglus Generálisert, a' ki Ostendanál került a' Frantziák' keletzéjébe. Hat új selyem zászlókat említ a' Londoni Udvari Ujságnak 28-dik Júliusi Darabja, hogy vóltak a' nevezett Fr. Fregátonn. Említi azt is, hogy tsupánn 8 mlnútáig tartott a' viadal, ezenn Fr. hajó és az Ánglus Fregát között. Az Ánglusok közzül tsak két ember esett el; 's 16 kapott sebet: a' Fr. ák' részéről ellenben, 18-ra ment a' Hóltak' száma, 's 35 re a' sebesseké. Az el nyertt Fr. hajó, rezzel fedett, 's tsak mostanábann készült, es oly jó állapotban jutott az Ánglusok' kezére, hogy Ezek mindjárt a' viadal' napja' estvéjénn fordíthatták azt a' magok szolgálójára.

Írlandiabann, annyira le-tsendesedett a' patrútes, hogy három Angliai Polgár-Katona Regementek vissza is tértek már onnet Angliába. Dublinbann, a' Vice-Király palotájához való bé-járások ismét nyílvá vagynak. Júl. 21-dikénn 15 Pártos Vezérek érkeztek öt szekéren Dublinba, kik szép szerént adtak meg magókat, 's a' vezérlesek alatt vólt Pártosok is önként által adtak fegyvereiket a' Királyi Katonaságnak.

Jamaikanak egy Kikötőhelyéhez, közel esik a' Spanyoloknak Tiberon nevezte-

tű Kikötőhelyek. Ezt tehát meg próbálták el venni az Anglusok: de a' *the Times* nevű Ministériális Londoni Ujság' bizonyítása szerént, az ellenkező szelek által megátolódtak szándékjokbann.

A' Lord S. Vincent Hajósserege között 70 Irlandusok, pártütést igyekeztek támasztani: de a' Izemes Vezér mindjárt első kezdetében meg fojtotta e' veszedelmes igyekezéseket.

Az Irlandiai hív Lakosoknak kárvalásaik, melyeket okozott nekik a' pártütés, meg fog térítődni, a' fő Pártosoknak konfiskáltatandó jószágaikból.

Frantzia Országi Tudósítások.

A' Rastadti 3 dik Fr. Deputátus Robertot, Parisba érkezett Rastadtból Aug. 6 dikánn.

A' Breszti Kikötőhelyben már készen állott hadi-hajók' számát, tizennégy lineai hajókkal szandékozott még szaporítani mentől elebb a' Direktórium: azért is nagy erőbenn tette a' készülleteket.

A' Rajnai Sereg, ismét két részekre fog fel osztódni, melyek közzül az egyiknek Joubert Generális lesz a' Vezére; másiknak pedig Kilmaine Generális.

Reubel Direktor, beteges állapotja miatt, a' Plombieresi fordóba indult Parisból, Aug. 1-so napjann: minekutánna

engedelmet kért, 's nvert volna a' végre,
a' Törvényhozó Gyűlés' két Tanátsaitól.

Elegyes Tudósítások.

A' Korczirai Fr. Komendáns Rosa Polgár Feleségül vette a' Janinai (Theszszáliai) Basa A'inak a' Leányát.

Svéd Országban igen szűk termésé volt az idén a' gabonának: minekokaért, harminzad nélkül bősátódnak bé oda minden hajók, a' mellyek, gabonát szállítanak: ellenben, Svéd Országból való kihordása a' gabonának meg tiltatott.

Persiabann, amaz esmeretes kegyetlenségű Herelt ember Mehemed Ali után, Igazságot 's Embertszerető Fejedelem kezdett országolni, Baba-Han Szemellyében. Ki mihelyest bé üle Fejedelmi székebe a' múltt eszt. benn: mindjárt el engedett a' Lakosoknak egy harmadrészt, az előbbeni terhes adókból. De ezen jó Fejedelemnek nem soká örülhete Persia: mert az egykori uralkodó Kherim Háznak valamely Ali Mehmet-Han nevezetű Maradvánnya, mintegy húszzezerig való Követőkre találván: Azokkal, Persia' Fővárosát *Ispahant* minden ellentállás nélkül e' folyó esztendő Április Hónapjában, 's tsak hamar az után az egész déli részét is Persiának. Baba-Han, az Északi Tartományok-

ből nagy számú sereggel sietett Ali Mehmet ellen: de megveretve kentele-
nítetett Tauris Vrába venni hé magát,
a' mellyet Ali Mehmet maga, ostrom
alá szandékozott venni; egynehány Ge-
neralissait pedig a' Caspium tenger meljé-
fekvő Tartományokba küldötte, kik a'
Baba Han Követőit ezereken-ent, öltök-
ek ott le, 's Katonákat szednek, és penzt si-
karnak ki.

Orosz Birodalom.

A' Császár újaról, mellyet Kasán fele-
tett vala: egy Kurlándiai Tudósítás, a' kö-
vetkezendő környúlássalos le-írást közli:

„A' Császár, a' Korona örökös, és
Nagy-Hertzeg Konstantint vévén, Ut-
járul, Pawlowskból, a' maga mulató Ka-
ntellyából Majus' 16-dik napjann indult el
igen kevés Kísérökkel, és már Maj. 23-di-
kán Moskoviaha szerentsés, és gyönyö-
röségei utazása után el érkezett. — A'
Fővárosokbann, mellyekenn keresztiül uta-
zott a' Császár, szorgalmatos gondjat for-
ditotta a' Kormányiszékek' mindenfele fog-
lalatosságainak meg vizsgálására, és Wischi-
ni Woloszokbann nagy figyelmetességgel
nézegette meg azon Siókat, mellyek által,
több nagyobb és kissébb folyó vizeknek,
és ázott Kanálisoknak segítségével, a' Cas-
pium tenger, a' Balticum tengerrel ölfűze

kötődik, mely által is az Orosz Kereskedés, és az Országnak sok Tartományai igen sokat nyertének.

„Wischni. Woloszkobann a' Császárra várakozván, már előre a' Víz-tartókba sok vizet gyűjtöttek volt. 's a' jelenlétébenn, meg nyittattak a' Víz tartó, és azon hajók, melyek a' Wolga folyó-víz' alsó részétől Petersburg felé, éppen az által evezésre ott várakozának, mindjárt meg-indultak alá 's fel, melyet is gyönyörűség nélkül nézni nem lehetett.

Mindhogy a' Császár mindenütt a' czeremóniákat magára nézve meg-tiltotta: az O Moskovia-ba lett érkezése minden lármá nélkül meg is esett: mindazáltal hitel felett sok nép gyülekezett öszsze Kreml-be, a' hova is Császár O Felsége a' Korona-örököstől kísértetvén el is mene, hogy a' Moskovia, sőt az egész Orosz Birodalom ottan lévő Fő Templomábann Misset halgasson.

Május' 23-dikánn volt az Moskovia-ban egybe gyűjtetett Katonai Sereg' mustaja, mely is, a' rendszerent őrizetenn ott lévő 10 ezer emberenn kívül, 20 Bataillon gyalogokból, és 50 Svadron Lovasokból állott. Majus' 24-dik, 25-dik, és 26-dik napjaínn volt a' Katonai gyakorlás, melyet is maga a' Császár komandírozott, és minden helyeket 's állásokat maga iza-

bott ki, úgy hogy a' Tisztek is előre akaraját nem tudhatták, így akarván a' Császár meg-tudni. minémű előmenetelt tett legyen már az Ő újj organizátziója a' Katonai Sereg körül, és mennyire vigyék végbe az ő parantsolatit. “

A' Császár igen meg vólt elégedve ezenn Katonai-sereggel, mert ennek készsége, és szépsége nem tsak az Ő Felsege, hanem mindenek várását felül haladta. És a' Parola szó is, mellyet a' Katonaknak akkor ki-adott: „hogy tudniillik ditsőségének tartja, hogy azon sok tekintekbenn új Seregnek ő vólt alkotója “ a' Császár' szívének belső örömet nyilván bizonyítja.

A' Katonai gyakorlásokbann, a' két Nagyhertzegek vóltak a' Gyalogok' Vezérei, és ugyan derekassann meg is feleltek hivataljoknak. A' Császár maga a' Lovasságot láttatott jobban szeretni, mellyet is mindég maga vezérelt, és véghetetlen gyönyörüségét találta annak sebess és tökéletes fordúlásaibann. Onnan lett el útazásakor meg is ajándékozta a' Császár az egészsz Sereget, hasonlóképpen a' Generalisokat, sok Stabális és Fő-Tisztekkal egyetembenn.

Május' 27-dikénn tovább folytatta Kasán felé útját Ő Felsege, a' hova is Június' 4-dikénn el is érkezett. — |Kasán ez

a' *Czinghis-Khánok és Tamerlánok* maradványainak hajdani híres lak-helye, és egy Országnek Fővárosa, látott hát közel 100 ezrtendők' le folyta után ismét egy Khant vagy Uralkodót a' maga falai között.

A' Császár' el-érkezésére, az Orenburgi és Usymschi Tartományokból, különbözőkülönbfele gyalog Regementek gyűjtettek ötszáz, mintegy tíz ezer főből álló Sereg; a' Buccharey felé lévő határ-szélekenn és a' Mungáli Pusztáon álló Lovasok nem rendelődven ide.

Ezen Sereget is maga mustrázta meg a' Császár, és két napig tartó Katonai gyakorlásokat tartott velük, meg is vólt velek elégedve, és itt is hasonlóan mind az egész Sereget, mind a' Generálisokat, és mások Tiszteket meg-ajándékozott.

Jún. 10-dik napján fordult a' Császár ezen útból vissza fele, és Június' 19-dikenn Tissynbe érkezett, a' hová is a' Császárné eleibe ment vala. Mind ketten Ö Felsegek a' Ladogai Kanálisnak egy darabján vizen utaztak, és Jún. 23-dikann Pawlowskba szerentsessenn meg-érkeztek.

A' Császár' egész utazása tehát mintegy hat hétig tartott, mely útjának fő czelja, nem csak egvedül fegyveres Seregeinek mustralasa vala, (ambar e' mindeg fő tárgya a' Császárnál) hanem a' maga napkeleti

Tartományainak is egy részét meg látni, és magát Jobbágyaival meg-láttatni akarta, és tulajdon szemeivel kívánta látni, ha valyon az ő különbkülönbféle fontos Rende-
lései, melyeket csak hamar uralkodásának kezdeténn tett, illendőenn meg-tartatnak e', és némely bé-tsúfzott rendeletlenségek, mellyeknek ő nagy üldözője, már el töröl-
tettek, és meg-jobbítottak e'.

Egész útjában a' Császár mint szokott, a' maga élete' módjában igen nagy rendet tartott, és a' maga foglalatosságibann fáradhatatlan volt.

Az utazás közben olvastatta el maga előtt a' hozzá érkezett írásokat, mellyekre mindjárt felelt is, és az éjszakai meg szal-
laskor minden parantsolati el is küldettet-
tek. — Mely kegyes, és adakozó legyen termézzettel, sok jeleit adta annak ezenn utazása közben. Gyakrann bé is ment esmeretlen a' Parasztok' házaikhoz, és mindenről szorgalmatossan tudakozódott, és csak el menetelevel gyanították a' La-
kosok az ő szokatlan adakozásából, hogy az ő Vendégjek, nem csak valami közön-
séges Vendég; nem tudván mindazáltal, hogy maga a' Császár lett legyen.

Kasan Városának, mely már gyá-
korta sok károkat vallott a' tűz által, és a' Lakosok vízfizá vetődtek gazdaságaikbann, sok szántó-földeket és egyéb jövedelme-

két ajándékozott; hogy magokat ismét felvehessék, és más sok helyeken summásan osztogatott ki pénzt is.

A' Császár, egész útijában semmi Katonai őrizettől nem kísértetett. Minden nap véghetetlen sokaságtól vétetett (mint a' Hertzegek is) környül, és a' Nép a' Császárhoz vonzó rendkívül való vágyódásával mutatta ki, mely tántoríthatatlan hívséggel viseltetik a' Trónushoz; melyről az Oroszok mindenkör a' híresek voltak.

Mindenekkel a' leg nagyobb leereszkedéssel; és kegyelmesen beszélt a' Császár: mindazáltal az ő Császári méltóságát mindig megtartotta; mely is azon fő ponttól; mellyen ő áll, el választhatatlan.

Béts.

Ts. K. Minister Gróf Cobenzel nem soká mulatott Berlinbenn; hanem tovább folytatta útját Pétersburg felé. Repnin Orosz Herceg is oda hagyta Berlint, és Béts felé vette útját (hová már el is érkezett.)

Az Erdélyi Fels. Udvari Kanczellária mellé Udvari Ágenissé méltóztatott F. Urunk nevezni néhány hetekkel ezelőtt, T. Augustinovits Pál Urat, a' ki közelebb egy esztendőt töltött el az említett F. Kanczellária mellett, betsületért viselt szolgálatában, annakelőtte pedig Pesten és Maros-

Vásárhelyen a' Királyi Táblák mellett több esztendőig tökéletesítette volt magát, a' két N. Magyar Haza bővebb meg-esmérésében, 's Törvényneinek és Törvényes szokásainak fundamentomos meg-tanulásában; a' minthogy Törvényes Szószóllónak is fel eskettetett.

Mária-Czellből nagy sokaság tért ide vízfűzre tegnap délután ajtatos tzeremóniával. Elibe ment a' protzeszfziónak maga a' Bétsi Er'sek, Cárđnalis Migazzi Ő Eminentziája, 's harang és muzsika szó alatt vezette azt, a' Sz. István Templomába, lovas Katonáktól kísértetve, 's temérdek Nézőknek sűrű soráik között.

Kinszky József Hertzeg meg hala Prágában Aug. 11-dikénn, életének 48-dik esztendejében.

Magyar - Ország.

Tólna Vármegyében fekvő Földvár Mező Varosának Résa György nevű Lakosát, mind a' Frantzia, mind az utolsó Török háború alatt szembetűnőképpen meg bizonyított hazafiúi buzgóságára való tekintetből, méltóztatott Ő Felsége, önnön indításából Magyar Nemességgel meg-tísz-tetni.

Híradások.

T. N. Posony Vármegyében, Nagy Szombat Szabad Királyi Városa' határjai mellett

fekvő N. Zavar Helységben vagyon egy Curia, mely hajdan a' Nagy Szombathi Tisztelendő P. Paulínusoké volt. Ez, a' mostani Tulajdonosra által, a' jövő Octóber Hónapnak 2 dik napján kótyavetye által a' többet ígérőnek örököszen el fog adattatni. A' Curiális Funduson találtatnak jó matériálékból épült két szobák, egy konyha, és egy Kamara; ismét egy szoba, egy kamara és egy konyha; egy kilentz ölnyi hosszúságú istálló, és egy falas és tserép sendellyekkel fedett nagy pajta. Tartoznak a' Curiához: huszonkét szántó földek, melyekből hét, őszivel és nyóltr, tavaszi maggal szoktak bé-vettettetni, azokba mégyen 186, ezekbe pedig 182 Nagy-Szombathi mérő mag. Hét darab földek ugarnak hagyattatnak. Ide tartoznak még három kertetskék, és egy Kenderföld, azok 16, ez 5 Nagyszombathi mérő nagyságúak. Továbbá még három rétek is, melyeken két ölnyi széles, és tíz ölnyi hosszú kazal szénát lehet takarítani; két Zsellérek is tartoznak a' Curiához, kik különösen 26 gyalog Robotokat szolgálni kötelesek. Ha kinek ezen Curiális Fundusnak minden hasznaival leendő meg vételéhez kedve volna, tessék a' fenn nevezett napon reggeli kilentz órákor ugyan ezen Curiában meg jelenni, a' ki pedig előre még többet akarna tudni, jelentse magát, Nagy szombatban a' Tulajdonosnál.

* * *

Erdély Országban N. Alsó Fejér-Vármegyében Zalathna nevezetű Királyi Városhoz tartozó Sz. János Evangélista nevét viselő

Aranybányákban, áruba bortsáttatnak hát arany, ezüst, 's a' t. gazdag Kukfá'. A' kiknek kedvek lenne meg-szerezni jelenthetik magokat a' Magyar Hirmondóhoz ú a' állandó Leveleikbenn is.

Új találmányok.

A' Toskánai Nagy-Hertzezségű Fő-Városában Florentziabann egy Morosi Jó-zsef nevezetű Ifjú, ennekelőtte négy esztendőekkel egy magábann játzó ollyatén Sák-makhinát tsinált, melynek alkotása módját még senki se' tudta meg magyarázni. Későbbenn egy oly malmot készített, melynek az alkotmánya különben igen egygyűgyűnek látszik: 's azonbann, egy kevés víz által, mellyet maga a' malmom tart szüntelen való forgásbann, búzáat lehet rajta örölni. Most közelebb egy oly harisnya szövő eszközt talált fel, a' mellyen akármely Afzszony, vagy Gyermekek is, minden fáradság, 's az újjáknak mesterséges alkalmaztatása nélkül, egy nap, két annyi harisnyát szöhet, mint az eddig szokásban vólt rendes szövő-székekenn. A' Nagy Hertzeztől, szép jutalmakat kapott ezen szerentsés Találó.